

Etnodizajn. Przeszłość we współczesnej narracji

Plastyka

szkoła
podstawowa, kl. 6

1-2 jednostki lekcyjne

Autorki: Sylwia Kurcab,
Danuta Cholewa,
Małgorzata Pietrzak

Cele kształcenia – wymagania ogólne

Opanowanie zagadnień z zakresu języka i funkcji plastyki; podejmowanie działań twórczych, w których wykorzystane są wiadomości dotyczące formy i struktury dzieła.

Doskonalenie umiejętności plastycznych – ekspresja twórcza przejawiająca się w działaniach indywidualnych i zespołowych. Opanowanie podstawowych wiadomości z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Opanowanie zagadnień z zakresu języka i funkcji plastyki; podejmowanie działań twórczych, w których wykorzystane są wiadomości dotyczące formy i struktury dzieła. Uczeń:

- ▶ wykazuje się znajomością dziedzin sztuk plastycznych: malarstwa, rzeźby, grafiki, architektury (łącznie z architekturą wnętrz), rysunku, scenografii, sztuki użytkowej dawnej i współczesnej (w tym rzemiosła artystycznego); rozumie funkcje tych dziedzin i charakteryzuje ich język; rozróżnia sposoby i style wypowiedzi w obrębie dyscyplin; zna współczesne formy wypowiedzi artystycznej, wymykające się tradycyjnym klasyfikacjom, jak: happening, performance, asamblaż; sztuka nowych mediów
  - ▶ rozróżnia cechy i rodzaje kompozycji w naturze oraz w sztukach plastycznych (odnajduje je w dziełach mistrzów, a także w twórcach i zjawiskach przyrody); tworzy różnorodne układy kompozycyjne na płaszczyźnie i w przestrzeni (kompozycje otwarte i zamknięte, rytmiczne, symetryczne, statyczne i dynamiczne); ustala właściwe proporcje poszczególnych elementów kompozycyjnych, umiejętnie równoważy kompozycję, wykorzystując kształt i kontrast form
- klasyfikuje barwy w sztukach plastycznych; wykazuje się znajomością pojęć: gama barwna, kolo barw, barwy podstawowe

i pochodne, temperatura barwy, walor barwy; rozróżnia i identyfikuje w dziełach mistrzów i własnych kontrasty barwne: temperaturowe, dopełnieniowe i walorowe; podejmuje działania twórcze z wyobraźni i z zakresu interpretacji natury, uwzględniające problematykę barwy;

charakteryzuje i rozróżnia sposoby uzyskania iluzji przestrzeni w kompozycjach płaskich; rozpoznaje rodzaje perspektyw (w tym m.in.: rzędowa, kulisowa, aksonometryczna, barwna, powietrzna, zbieżna); rozpoznaje i świadomie stosuje światłocien, jako sposób uzyskania iluzji przestrzeni; podejmuje działania kreatywne z wyobraźni i z natury, skoncentrowane wokół problematyki iluzji przestrzeni;

charakteryzuje pozostałe środki wyrazu artystycznego, takie jak: linia, plama, faktura; wykorzystuje wskazane środki w działaniach plastycznych (kompozycjach z wyobraźni i transpozycji natury);

rozróżnia gatunki i tematykę dzieł w sztukach plastycznych (portret, autoportret, pejzaż, martwa natura, sceny: rodzajowa, religijna, mitologiczna, historyczna i batalistyczna); niektóre z tych gatunków odnajduje w grafice i w rzeźbie; w rysunku rozpoznaje studium z natury, karykaturę, komiks, rozumie, czym jest w sztuce abstrakcja i fantastyka; podejmuje działania z wyobraźni i z natury w zakresie utrwalania i świadomości gatunków i tematów w sztuce, stosuje w tym zakresie różnorodne formy wypowiedzi (szkice rysunkowe, fotografie zaaranżowanych scen i motywów, fotomontaż).

II. Doskonalenie umiejętności plastycznych – ekspresja twórcza przejawiająca się w działaniach indywidualnych i zespołowych. Uczeń:

- ▶ w zadaniach plastycznych interpretuje obserwowane przedmioty, motywy i zjawiska, stosując środki wyrazu zgodnie z własnym odczuciem; w wyższych klasach podejmuje również próby rysunkowego studium z natury
- ▶ wyraża w pracach plastycznych uczucia i emocje wobec rzeczywistości, a także płynące z inspiracji muzycznych czy literackich (impresja i ekspresja); rysuje, maluje, ilustruje zjawiska i wydarzenia realne i wyobrażone (także w korelacji z innymi przedmiotami)
- ▶ modeluje bryły i reliefy, konstruuje samodzielnie małe rzeźbiarskie formy przestrzenne i bryły architektoniczne, a większe projekty realizuje we współpracy z innymi; tworzy aranżacje przestrzenne z gotowych elementów stosując układy kompozycyjne właściwe dla uzyskania zamierzonego wyrazu

III Opanowanie podstawowych wiadomości z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego. Uczeń:

- ▶ zna dziedzictwo kulturowe najbliższego otoczenia, wymienia zabytki i dzieła architektury (historycznej i współczesnej);
- ▶ zapoznaje się z twórczością artystów w obrębie „małej ojczyzny”
- ▶ rozumie znaczenie twórczości ludowej; rozróżnia różne jej formy; zna pojęcia sztuka ludowa i etnografia
- ▶ wymienia, rozpoznaje i charakteryzuje najważniejsze obiekty kultury wizualnej w Polsce, wskazuje ich twórców
- ▶ rozpoznaje wybrane, najbardziej istotne dzieła z dorobku innych narodów
- ▶ rozumie i charakteryzuje na wybranych przykładach z różnych dziedzin pojęcie stylu w sztuce
- ▶ wykazuje się znajomością najważniejszych muzeów i kolekcji dzieł sztuki w Polsce i na świecie
- ▶ zna i stosuje zasady prezentacji i upowszechniania dzieł zgodnie z prawem i etyką

CEL OGÓLNY

Opanowanie podstawowych wiadomości z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego.

CELE OPERACYJNE LEKCJI

Po lekcji uczeń:

- ▶ określa funkcje stroju, definiując pojęcia stroju: praktyczny/użytkowy, społeczny, estetyczno-artystyczny, regionalny, rytualny, magiczny
- ▶ zna wartość, znaczenie i charakter stroju dla określonej grupy lokalnej

- ▶ rozumie i charakteryzuje na wybranych przykładach z różnych dziedzin pojęcie stylu w sztuce
- ▶ potrafi zaprezentować walory własnego regionu, cechy wyróżniające go spośród innych
- ▶ rozumie słowo : etnodizajn. potrafi wyjaśnić pojęcie i podać przykłady
- ▶ rozróżnia cechy i rodzaje kompozycji w naturze oraz w sztukach plastycznych (odnajduje je w dziełach mistrzów)
- ▶ tworzy różnorodne układy kompozycyjne na płaszczyźnie i w przestrzeni (kompozycje otwarte i zamknięte, rytmiczne, symetryczne, statyczne i dynamiczne); ustala właściwe proporcje poszczególnych elementów kompozycyjnych
- ▶ sprawnie korzysta z różnych źródeł informacji
- ▶ posługuje się różnymi technikami plastycznymi
- ▶ dba o estetyczne wykonanie swojej pracy
- ▶ efektywnie współdziała w grupie, podejmuje grupowe decyzje z zachowaniem obowiązujących norm

ROZPORZĄDZENIEMINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

z dnia 14 lutego 2017r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.

METODY NAUCZANIA

Miniwykład, działania praktyczne, prezentacja, moodboard.

FORMY PRACY

zespolowa

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

Rzutnik multimedialny, Internet, materiały plastyczne: kolorowe gazety, mazaki, farby, wzorzyste tkaniny, koronki, nożyczki, klej, karton formatu A0.

materiały pomocnicze:

- ▶ materiał pomocniczy nr 1 – „Strój bytomski, Dress code”
- ▶ materiał pomocniczy nr 2 – Funkcje stroju
- ▶ materiał pomocniczy nr 3 – Czy i jak badać strój ludowy?
- ▶ Internet: <https://muzeumslaskie.pl/pl/wyszukiwarka-zbiorow/>

PRZEBIEG LEKCJI

- ▶ Nauczyciel wyjaśnia, jaki będzie przebieg i cel zajęć. Czynności organizacyjno- porządkowe.
- ▶ Nawiązanie do tematu lekcji:

Nauczyciel wyjaśnia pojęcie strój ludowy. Określa funkcje stroju: praktyczny/użytkowy, społeczny, estetyczno-artystyczny, regionalny, rytualny, magiczny, materiał pomocniczy nr 1 – „Strój bytomski, Dress code”, materiał pomocniczy nr 3 – Czy i jak badać strój ludowy?, prosi uczniów o zastanowienie się nad funkcjami stroju ludowego. Zawiesza w klasie arkusze z definicjami, zadaniem uczniów jest dopasowanie pojęć do definicji. (materiał pomocniczy nr 2 – Funkcje stroju). Miniwykład prowadzony przez nauczyciela „Wpływ młody europejskiej na strój ludowy w XIX wieku”.

- ▶ **miniwykład osoby prowadzącej:** służy krótkiemu zaprezentowaniu zagadnienia przez osobę prowadzącą. Skorzystaj z materiałów dodatkowych materiał pomocniczy nr 1 – „Strój bytomski, Dress code”, żeby przygotować się do prezentacji. Postaraj się mówić w sposób umożliwiający sporządzenie notatek i sygnalizować (np. zapisując hasła na tablicy), które kwestie warte są szczególnej uwagi uczestników i uczestniczek zajęć i mogą lub powinny zostać zanotowane.

Etnodizajn. Świadełstwo przeszłości– warsztaty

Nauczyciel pyta uczniów co rozumieją pod pojęciem Etnodizajn.

Etnodizajn – nurt we wzornictwie, propagujący łączenie elementów rzemiosłnictwa i wyrobnictwa ludowego ze współczesnymi trendami. W zależności od wariantu może być cytatem z kultury ludowej umieszczonym w nowym kontekście, wplataniem akcentów folklorystycznych w przedmioty codziennego użytku, tudzież wykorzystaniem ludowych form i zasad produkcji.

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Etnodizajn>

- ▶ Zadaniem uczniów jest zaprojektowanie stroju

Nauczyciel wyjaśnia metodę pracy moodboard. Dzieli uczniów na trzyosobowe zespoły. Każdy zespół otrzymuje materiały plastyczne: kolorowe gazety, mazaki, farby, wzorzyste tkaniny, koronki, nożyczki, klej, karton formatu A0. Nauczyciel zwraca uwagę uczniów na sposób komponowania, proporcje, (kompozycja otwarta i zamknięta, rytmiczna, symetryczna, statyczna i dynamiczna). Uczniowie na dużym arkuszu papieru odrysowywujący kolegę lub koleżankę, tak by powstał zarys postaci. Następnie projektują strój naklejając różne materiały, łącząc wzory ludowe z elementami współczesnego stroju. Praca zespołowa. Po zaprojektowaniu stroju, wycinają postaci i nakleja je na duży arkusz papieru, tworząc scenki rodzajowe.

- ▶ **moodboard²:** metoda, pod którą najczęściej rozumiemy tzw. kolaż nastrojowo-emocjonalny

Jest to technika kompozycji w formie plakatu, na którą mogą składać się różne elementy, takie jak: zdjęcia, wycinki z gazet, rysunki, próbki tekstu, próbki materiałów oraz przedmiotów, które mają być wykorzystane w ostatecznym projekcie. Moodboard polega na plastycznym przedstawieniu myśli i wyobrażeń osób uczestniczących na zadany temat.

- ▶ Ćwiczenie: gadające obrazy są zaproszeniem do zabawy w której próbujemy ożywić dialogiem sceny. Skoro oglądamy na obrazach ludzi, to czy nie jest naturalnym pytaniem: o czym ze sobą rozmawiają? A jeśli już postawiliśmy to pytanie, to pójdźmy dalej. Wymyślimy dla nich dialogi, spory, argumenty i kontrargumenty.

Wasze propozycje dialogu zapiszcie w tzw. chmurach.

Podsumowanie

Nauczyciel dokonuje podsumowania lekcji. Prezentacja prac uczniów. Wystawa klasowa.

prezentacja³: służy przedstawieniu wyników pracy w grupie na forum. Osoba prowadząca nie powinna zmuszać uczestników i uczestniczek do wystąpień, a raczej skłonić grupę do samodzielnego wyłonienia reprezentanta. Po wysłuchaniu prezentacji prowadzący może zadać pytania kontrolne i uszczegóławiające oraz zachęcić pozostałych uczestników i uczestniczki zajęć do wygłaszania opinii i komentarzy.

¹ Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez Fundację Nowoczesna Polska. Udostępniono na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0. Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/metody/>.

² Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez Fundację Nowoczesna Polska. Udostępniono na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0. Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/metody/>.

³ Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez Fundację Nowoczesna Polska. Udostępniono na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0. Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/metody/>.